

Handläggare

Jens Persson
Avdelningen för havsförvaltning
jens.persson@havochvatten.se

Datum 2023-04-28

Dnr 1909-22

Regeringen
Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

Genomförande av uppdrag att på prov genomföra fiskeriförvaltningsåtgärder som motsvarar en utflyttning av trålgränsen i Egentliga Östersjön och Bottniska viken

Redovisning av regeringsrapport; Lägesrapport #2.

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har genom regeringens beslut den 19 maj 2022, fått i uppdrag att genomföra ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt som motsvarar en utflyttning av trålgränsen för fartyg som fiskar efter pelagiska arter i Östersjön, i syfte att utvärdera effekterna på sill- och strömmingsbeståndens biomassa samt deras storleks-, bestånds- och åldersstruktur. Projektet ska genomföras i flera avgränsade försöksområden i förvaltningsområdena för sill- och strömmingsbestånden i Egentliga Östersjön och i Bottniska viken och omfatta de fartyg, oavsett flagg, som har fiskerättigheter i områdena. HaV ska därför inom ramen för projektet genomföra nödvändiga samråd med berörda EU-medlemsstater och vid behov med Europeiska kommissionen. Samråd ska även ske med berörda intressenter.

Uppdraget är prioriterat på myndigheten och har sammanfört förvaltningsområdena fiskförvaltning och havsmiljöförvaltning, vilket bidrar till att stärka genomförandet av en ekosystembaserad havsförvaltning och stötta målet ”hav i balans samt levande kust och skärgård” samt hållbart nyttjande i enlighet med den maritima strategin.

I enlighet med regeringsuppdraget ska myndigheten senast den 30 november 2022 och årligen från och med april 2023 lämna en lägesrapport om genomförandet av uppdraget till regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet). HaV ska därefter senast den 30 april 2027 lämna en slutredovisning av uppdraget till regeringskansliet. HaV överlämnar härmed en andra lägesrapport om genomförandet av uppdraget.

Arbetet har intensifierats efter redovisning av uppdragets första lägesrapport den 30 november 2022. Pågående och planerat arbete har konkretiserats i denna andra lägesrapport. Arbetet med beställning och sammanställning av vetenskapliga data är i stort avslutat. Leverans av vetenskapligt underlag för myndighetens interna beredning av förslag till fiskereglering inom avgränsade försöksområden planeras till den 5 maj 2023. Underlagen har färdigställts baserat på begäran om omfattande fiskeridata från samtliga EU-medlemsländer där Finland, Estland, Litauen, Polen och Danmark har levererat data i enlighet med begäran. Totalt motsvarar inkomna

data 100 procent av tilldelade fiskemöjligheter för sill/strömming i Bottniska viken, samt 96,7 procent av tilldelade fiskemöjligheter för sill/strömming i Centrala Östersjön.

HaV har informerat samtliga EU-medlemsstater runt Östersjön om regeringens uppdrag. HaV har tillsatt en vetenskaplig kommitté inom uppdraget och samtidigt har länderna beretts möjlighet att föreslå lämpliga nationella kandidater för medverkan i kommittén. Den vetenskapliga kommittén består av forskare från Sverige, Danmark och Polen med bakgrund i olika vetenskapliga discipliner och har som syfte att bistå myndigheten med expertkunskap inom relevanta sakområden under uppdragets genomförande.

Under månaderna maj och juni 2023 går myndighetens arbete in i en intensiv fas med intern beredning av förslag till fiskereglering inom lämpliga försöksområden samt utformning av förslag till vetenskaplig design och löpande uppföljning. Parallellt förbereder HaV att genomföra inledande samråd med den vetenskapliga kommittén, med berörda EU-medlemsstater och med nationella intressenter. Myndighetens genomförandeplan är fortsatt att det vetenskapliga projektet ska vara beslutat för implementering innan utgången av 2023 och att genomförandet ska ske från och med 2024 års fiske.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Jakob Granit efter föredragning av utredaren Jens Persson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även avdelningschefen Mats Svensson, enhetscheferna Inger Dahlgren och Fredrik Lindgren, utredarna Max Vretborn, Fredrik Palm, Norbert Häubner och processledaren Viktoria Johansson deltagit.

Jakob Granit

Jens Persson

Kopia till:
Klimat- och näringslivsdepartementet

Innehåll

1	Sammanfattning	4
	1.1 Nulägesbeskrivning:	5
2	Uppdraget och dess beredning.....	8
	2.1 Bakgrund.....	8
	2.2 Uppdragsbeskrivning	9
	2.3 Syfte och effektmål	10
	2.4 Beroenden och yttre faktorer	10
	2.4.1 Beroenden	10
	2.4.2 Yttre faktorer.....	11
3	Plan för genomförande	15
	3.1 Projektets fem faser samt genomfört, pågående och planerat arbete.....	15
	3.1.1 Fas 1.....	16
	3.1.2 Fas 2.....	16
	3.1.3 Fas 3.....	17
	3.1.4 Fas 4.....	18
	3.1.5 Fas 5.....	18
	3.2 Leverans överlämning	18
4	Organisation.....	19
	4.1 Vetenskaplig kommitté	19
5	Intressenter	20
6	Kommunikation och rapportering.....	21

1 Sammanfattning

Genomförande av ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt som motsvarar en utflyttning av trålgränsen för fartyg som fiskar efter pelagiska arter i Östersjön, görs av Havs- och vattenmyndigheten (HaV) i enlighet med uppdragsbeskrivningen från regeringen. Efter redovisning av uppdragets första lägesrapport den 30 november 2022 har pågående arbete intensifierats och planerat arbetet konkretiserats och till viss del justerats. Arbetet med beställning och sammanställning av vetenskapliga data är i stort avslutat och leverans av vetenskapligt underlag för myndighetens interna beredning av förslag till fiskereglering inom avgränsade försöksområden planeras till den 5 maj 2023. Arbetet har förskjutits i tid med knappt två månader i förhållande till ursprunglig tidplan. Förskjutningen beror på att processen med utformning av dataförfrågan och senare leverans av fiskeridata från berörda medlemsländer tog längre tid än planerat. I vissa fall krävdes också kompletterande bearbetning av inkomna data i direkt kommunikation med berörda medlemsstater. Som en följd försenades efterföljande analys och sammanställning av vetenskapligt underlag baserat på inkomna data. Myndigheten anser inte att detta påverkar planerat genomförande som helhet och har fortsatt höga ambitioner om ett effektivt genomförande och att det vetenskapliga projektet ska beslutas och implementeras innan utgången av 2023 för att genomföras fr.o.m. 2024 års fiske. Under månaderna maj och juni 2023 kommer myndigheten arbeta intensivt med intern beredning av förslag till avgränsade försöksområden och påföljande fiskereglering samt förslag till löpande uppföljning och vetenskaplig design. Eftersom processen är beroende av löpande internationella och nationella samråd kommer det arbetet delvis ske parallellt.

Genomförandet kommer nyttja pågående arbetet inom relaterade processer och uppdrag, däribland pilotområdena i Stockholms skärgård och Södra Bottenhavet som ingår i projekt för ekosystembaserad havsförvaltning i Sverige, åtgärd 44, i Åtgärdsprogram för havsmiljön 2022-2027 i enlighet med havsmiljöförordningen, genomförandet av Jordbruksverkets och HaVs Strategi för Framtidens fiske och vattenbruk samt övriga projekt och uppdrag som är av relevans för uppdragets syfte och effektmål.

Genomförandet sker i 5 faser, där fas 1–3 bl.a. handlar om:

- a) Framtagande och utskick av förfrågan om data (s.k. data call) till berörda EU-medlemsstater och samla in och sammanställa data och kunskapsunderlag som stödande information för utformning av förslag till försöksområden inkluderat påföljande fiskeregleringar i tid och rum som en del av det vetenskapliga projektet.
- b) besluta om en vetenskaplig kommitté som skall stödja utformningen och uppföljningen av försöksområden.
- c) utse och besluta försöksområden med påföljande fiskeregleringar, samt fastställa vetenskaplig design för löpande uppföljning och utvärdering av fiskeregleringen utifrån samtliga utpekade leveranser inom uppdraget. Arbetet kommer genomföras parallellt med löpande samråd på behovsbasis (s.k. ad-hoc möten) med de EU-medlemsstater som har ett direkt förvaltningsintresse till syfte att nå en gemensam överenskommelse om det vetenskapliga projektets utformning och genomförande.

Fas 4 omfattar operativt genomförandet av det vetenskapliga projektet inkluderat löpande datainsamling och uppföljning medan fas 5 omfattar analys baserat på insamlade data och

utvärdering av utpekade leveranser med förslag på eventuella påföljande fiskeregleringar eller åtgärder som inte är fiskerirelaterade.

En detaljerad beskrivning av fasernas omfattning med tentativ tidsplan för fasernas genomförande framgår av avsnitt 3.1.

1.1 Nulägesbeskrivning:

- Inom uppdraget har myndigheten beslutat att lämna bidrag till Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för akvatiska resurser (SLU Aqua). Uppdragets syfte är att bistå med vetenskapliga underlag. Delleveransen kommer bl.a. innehålla sammanställning och analysera fartyg, oavsett flagg, som bedrivit fiske av sill/strömning inom svensk ekonomisk zon i centrala Östersjön (SD 25-27, 28.2, 29, 32) samt Bottniska viken (SD 30-31). Sammanställningen kommer utgöra en del av det underlag som ska ligga till grund för förslag om fiskeregleringar inom lämpliga försöksområden.
- Med stöd av artikel 17.3 i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2017/1004¹ har myndigheten skickat en dataförfrågan till samtliga EU-medlemsstater runt Östersjön om vetenskapliga data för fartyg som bedrivit fiske av små pelagiska arter i Östersjön (ICES delområde 25–31 exklusive Rigabukten) under åren 2012–2021. Förfrågan motiverades av att Sverige planerar ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt för att utveckla och testa en rumslig förvaltning i den svenska delen av Egentliga Östersjön och Bottniska viken. Eftersom bottenpografien är komplex och möjliga lekaggregationer förväntas vara associerade med förändrad batymetri avsåg förfrågan ett omfattande dataunderlag, bl.a. inkluderat anonymiserad detaljerad VMS-data för fartyg som bedrivit fiske av små pelagiska arter i Östersjön. Finland, Estland, Litauen, Polen och Danmark har levererat data i enlighet med begäran vilket motsvarar 100 procent av tilldelade fiskemöjligheter för sill/strömning i Bottniska viken, samt 96,7 procent av tilldelade fiskemöjligheter för sill/strömning i Centrala Östersjön. Lettland och Tyskland har inte levererat data i enlighet med förfrågan, bl.a. med hänvisning till bestämmelser om dataskydd och svårigheter att säkerställa sekretess till följd av få fartyg. Lettland och Tyskland innehar tillsammans 3,3 procent av den totala kvoten av sill- och strömning i centrala Östersjön och fisket bedöms vara av mindre betydelse för underlagen till grund för val av försöksområden. Därutöver bedrivs visst fiske av sill och strömning från ryska fartyg inom ryskt territorialvatten. Ryskt fiske omfattas inte av EU:s gemensamma kvot men en autonom kvot för ryskt fiske motsvarande 9,5 procent avräknas det vetenskapliga rådet om totala fiskemöjligheter innan EU:s gemensamma kvot beslutas.
- Genom skriftlig procedur har samtliga EU-medlemsstater runt Östersjön informerats om regeringens uppdrag till myndigheten. Av informationen framgick bl.a. att Sverige avser att genomföra projektet i avgränsade områden inom svensk ekonomisk zon inom förvaltningsområdena för Centrala Östersjön och Bottniska viken med avsikt att inkludera samtliga fartyg oavsett flagg. Vidare redogjorde myndigheten för uppdragets bakgrund och syfte samt att projektet även ska beakta bl.a. geografiska och regionala skillnader till syfte att löpande utvärdera i vilken utsträckning sill- och strömmingsbestånden påverkas

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2017/1004 av den 17 maj 2017 om upprättande av en unionsram för insamling, förvaltning och användning av data inom fiskerisektorn och till stöd för vetenskaplig rådgivning rörande den gemensamma fiskeripolitiken och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 199/2008

av andra miljö- och klimatrelaterade faktorer, samt predation från fisk, fågel och säl till syfte att stärka kunskapen kring olika orsakssamband som stöd till en adaptiv förvaltning.

- I samband med information om uppdragets syfte och utformning gavs respektive EU-medlemsstat möjlighet att föreslå lämpliga nationella kandidater för medverkan i den vetenskapliga kommitté som myndigheten tillsatt inom projektet. Kommittén består av oberoende nationella och internationella experter från olika vetenskapliga discipliner. Förslag till kandidater för medverkan i kommittén inkom från Danmark och Polen. Kandidaterna från Danmark och Polen har senare bekräftat sitt deltagande i den vetenskapliga kommittén i samband med kommitténs formella tillsättning.
- Den vetenskapliga kommittén är formellt tillsatt och består av forskare från Sverige, Danmark och Polen med bakgrund i olika vetenskapliga discipliner som relaterar till uppdragets utformning och genomförande. Kommitténs primära syfte kommer vara att bistå myndigheten med expertkunskap inom relevanta sakområden i enlighet med fastställd uppdragsbeskrivning (se avsnitt 4.1). Ett första introduktionsmöte med den vetenskapliga kommittén planeras i maj 2023. Introduktionsmötet följs upp av en workshop för att diskutera vetenskapliga underlag och möjliga förslag på försöksområden för genomförande av det vetenskapliga projektet. Workshopen planeras äga rum i Göteborg, 14–15 juni 2023.
- SLU Aqua arbetar för närvarande med att färdigställa den första delleveransen som kommer utgöra en viktig del av underlaget till grund för myndighetens fortsatta beredning av förslag till lämpliga avgränsade försöksområden med påföljande fiskereglering. Leveransen kommer utformas som en uppdatering av det vetenskapliga underlag (SLU.aqua.2022. 2022.5.5-46) som levererades inför myndighetens redovisning av 2021 års regeringsuppdrag om att utreda hur fiskeregleringar kan utvecklas för att skydda kustlekande bestånd av sill i norra Egentliga Östersjön (dnr 1:2021). Leveransen kommer därav innehålla kompletterande information som relaterar till samtliga delar av förvaltningsområdena för sill/strömning i Bottniska viken och centrala Östersjön. Baserat på dataförfrågan till berörda EU-medlemsstater kommer underlaget innehålla sammanställning och analys av fiskets bedrivande 2012–2021 för samtliga fartyg, oavsett flagg som bedrivit fiske av pelagiska arter i svensk ekonomisk zon. Underlaget kommer även innehålla information om ett antal biologiska kriterier som bedöms vara potentiellt viktiga inför kommande beredning med att utse förslag till fiskereglering inom avgränsade försöksområden, däribland information om fisketryck inom olika områden, potentiellt viktiga övervintringsområden, kunskap om migration från tidigare märkningsstudier, genetisk beståndsstruktur, områden med tecken på ansamling av sill/strömning, samt möjlighet till uppföljning av det vetenskapliga projektet.

Leverans av underlag från SLU Aqua kommer ske den 5 maj 2023. Myndigheten kommer därefter anordna ett seminarium för att informera berörda intressenter om pågående och planerade processer inom uppdraget. Intressenterna får samtidigt möjlighet att ta del av underlag och analyser som kommer ligga till grund för myndighetens fortsatta beredning av förslag till fiskereglering i avgränsade försöksområden.

- Utöver biologiska kriterier arbetar myndigheten parallellt med att identifiera och definiera övrigt förekommande kriterier som kan komma att påverka projektets genomförande.

Däribland ekonomiska, sociala och samhällsekonomiska effekter samt möjlighet till uppföljning av uppdragets samtliga leveranser inklusive effekter av klimat, miljö, säl och fågel samt effekter på andra fiskarter. Tillsammans med den första delleveransen från SLU Aqua kommer arbetet ligga till grund för myndighetens interna beredning med att utforma förslag till fiskereglering inom avgränsade försöksområden som en del av det vetenskapliga projektet. I arbetet nyttjar myndigheten andra pågående processer, projekt och uppdrag för att stärka genomförandet av det vetenskapliga projektet gällande såväl implementering som löpande datainsamling, uppföljning och utvärdering av utpekade leveranser.

- För ett effektivt genomförande av uppdraget kommer det vara direkt nödvändigt att etablera ett nära samråd med berörda EU-medlemsstater, intressenter och vid behov även Europeiska kommissionen. Samråd med berörda EU-medlemstater har delvis initierats genom utskick av skriftlig information kring uppdragets utformning, bakgrund och syfte. I frågan om Bottniska viken har myndigheten haft en initial kommunikation med Finland angående samrådsformer och nationella insatser för vetenskaplig uppföljning av sill- och strömmingsbeståndens utveckling. För att säkerställa en öppen och transparent process planerar myndigheten att bjuda in de EU-medlemsstater som väntas ha ett direkt förvaltningsintresse inom aktuella områden till ett första uppstartsmöte (s.k. pre-konsultation). Myndigheten väntar sig därefter behöva genomföra en rad samråd på behovsbasis (s.k. ad-hoc möten) för att stegvis nå överenskommelser om områdenas utformning och det vetenskapliga projektets genomförande inklusive vetenskaplig design och legal grund för beslut om områden med påföljande fiskereglering. I Bottniska viken, där endast Sverige och Finland tilldelas fiskemöjligheter, kommer processen i första hand ske genom bilateral dialog med Finland. I centrala Östersjön, där samtliga EU-medlemstater har fiskemöjligheter, kommer samrådet beröra fler medlemsstater. HaV utesluter därför inte att arbetet kan komma att hanteras som separata processer för Bottniska viken och centrala Östersjön. Tillämpningen av juridiska ramverk för att genomföra projektet och därmed begränsa fartyg som fiskar efter pelagiska arter inom föreslagna områden kommer anpassas efter dialog och samråd med närmst berörda EU-medlemsstater, utifrån den process som bedöms mest effektiv i förhållande till projektets syfte, utformning och genomförande. Inför samråden kommer löpande avstämningar att göras med regeringskansliet (se avsnitt 2.4.1). Processen väntas pågå parallellt med det interna arbetet för att utarbeta förslag till fiskereglering inom lämpliga försöksområden och beskrivs närmre under avsnitt 3.1. Under processen kommer stödjande underlag utarbetas till grund för myndighetens förslag och berörda intressenter kommer löpande beredas möjlighet att inkomma med synpunkter.
- Arbetet har påbörjats med att upprätta en ny överenskommelse med SLU Aqua för att förse myndigheten med områdesspecifika vetenskapliga underlag kopplat till förslag om försöksområden med påföljande fiskereglering som omfattar samtliga berörda medlemsstater. Underlagen kommer vara nödvändiga i samband med nationella och internationella samråd för att beskriva förslag till fiskereglering inom aktuella försöksområden, bl.a. inbegripet skälen för dessa med bästa tillgängliga vetenskapliga underlag som stöd, samt redogöra för konsekvenser och löpande uppföljning och utvärdering av effekter inom det vetenskapliga projektet.

2 Uppdraget och dess beredning

2.1 Bakgrund

Sillen är en av de viktigaste arterna i Östersjöns näringsväv och för ett fungerande ekosystem. Både för ett långsiktigt hållbart fiske och ett friskt ekosystem är det viktigt att vidta åtgärder för att vända den negativa utveckling som observerats med nedåtgående trender för beståndens ålders- och storleksstruktur såväl som biomassa och täthet i svenska kustområden. De negativa trenderna har varit tydligast under den senaste tioårsperioden och är särskilt uttalade hos sill och strömming över 18 cm. Nedgången av framför allt stor strömming inom dessa områden stödjer också uppgifter om en stark nedgång i sillfångster som redovisats av kustfiskare² eftersom kustfisket främst bedrivs riktat efter stora individer.

Bestånden av sill i Östersjön, liksom alla gränsöverskridande fiskbestånd inom EU, förvaltas gemensamt av EU:s medlemsländer i enlighet med den gemensamma fiskeripolitiken. Politikområdet baseras på gemensamma beslut, bl. a. med avseende på TAC och kvoter, förvaltningsplaner och tekniska regleringar, då de bedöms vara mest effektiva för att bidra till måluppfyllelse. Varje EU-medlemsstat har sedan rätt att fördela fiskemöjligheter nationellt.

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) beslutade 2021 om analyser och efterföljande åtgärder avseende ökat skydd av sill/strömming i Östersjön samt i Bottenhavet/Bottenviken (dnr 301–2021). Bakgrunden till analys- och åtgärdspaket var de nedåtgående trender som noterats för beståndet i centrala Östersjön. Det gällde framför allt nedgång i kondition och tillväxt men även minskade fångster och minskad förekomst av sill/strömming i kustnära områden. I analysen fattade HaV beslut om ett åtgärdspaket som omfattade såväl kunskapsunderlag som faktiska åtgärder. Delar av detta arbete har ingått i det regeringsuppdrag som HaV har rapporterat våren 2022 om att utreda hur fiskereglering kan utvecklas för att skydda kustlekande sillbestånd i norra Egentliga Östersjön. I redovisningen sammanfattar myndigheten tre typer av åtgärdsförslag avseende fiskereglering som resulterar i sänkt fiskeridödlighet, fiskeregleringar i tid och rum samt en översikt av åtgärder inriktade på ekosystemet i sin helhet. Även om uppdraget särskilt avsåg delområde 27 och 29 bedömde myndigheten att förslagen också var av relevans för övriga delar av Östersjön, däribland Bottniska viken³.

HaV har arbetat inom samtliga av de områden som identifierades avseende förbättrat kunskapsunderlag. Under 2022 har myndigheten bl.a. fortsatt ett uppdrag om genetisk analys av strömmingsbestånd för att identifiera enskilda lekbestånd längs Östersjökusten och vidare har kunskapsunderlag beställts in kring läkemedels påverkan på tillväxt och produktion samt klimatpåverkan på kommersiella fiskbestånd. Utöver dessa underlag har rättsliga utredningar beställts och även utförts internt, bl.a. för att utreda möjligheter och förutsättningar att vidta nationella åtgärder såväl som EU-gemensamma åtgärder inom ramen för havsmiljödirektivet och den gemensamma fiskeripolitiken. Underlag är av stor relevans för genomförandet av detta uppdrag.

² PO Kustfiskarna Bottenhavet. 2022-02-13. Rapport om strömmingsfiskets nedgång i Bottenhavet

³ Redovisning av regeringsuppdrag att utreda hur fiskeregleringar kan utvecklas för att skydda kustlekande bestånd av sill i norra Egentliga Östersjön, Dnr 1-2021

2.2 Uppdragsbeskrivning

HaV har genom regeringens beslut den 19 maj 2022, fått i uppdrag att genomföra ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt som motsvarar en utflyttning av trålgränsen för fartyg som fiskar efter pelagiska arter i Östersjön, i syfte att utvärdera effekterna på sill- och strömmingsbeståndens biomassa samt deras storleks-, bestånds- och åldersstruktur. Projektet ska genomföras i flera avgränsade försöksområden i förvaltningsområdena för sill- och strömmingsbestånden i Egentliga Östersjön och i Bottniska viken och omfatta de fartyg, oavsett flagg, som har fiskerättigheter i områdena. HaV ska därför inom ramen för projektet genomföra nödvändiga samråd med berörda EU-medlemsstater och vid behov med Europeiska kommissionen. Samråd ska även ske med berörda intressenter.

HaV ska för dessa områden vetenskapligt följa upp och analysera vilka effekter de fiskerelaterade förvaltningsåtgärderna har på sill- och strömmingsbestånden både vad gäller utvecklingen av biomassa, bestånds- och populationsstruktur. Utpekandet av områdena ska beakta geografiska och regionala skillnader. Områdena ska även utgöra grund för analys av bland annat hur och i vilken utsträckning sillens och strömmingens utveckling när det gäller biomassa, bestånds- och populationsstruktur påverkas av miljöfaktorer och predation från fisk, fågel och säl för att därmed kunna utvärdera och stärka kunskapen kring orsakssamband i enlighet med en adaptiv förvaltning. Analysen ska även inkludera eventuella effekter av projektet på andra fiskarter, samhällsekonomiska effekter samt ekonomiska och sociala konsekvenserna för fisket och fiskberedningen. Analyserna ska samtidigt i sin helhet beakta andra förvaltningsåtgärder och andra orsakssamband.

Fiskeregleringen i försöksområdena ska utvärderas under uppdragets genomförande och upphöra senast vid återrapporteringen. Utifrån ovanstående analyser ska slutredovisningen innehålla förslag på eventuella påföljande fiskeregleringar eller åtgärder som inte är fiskerirelaterade. HaV ska inom respektive försöksområde kunna möjliggöra att ett visst yrkesfiske kan bedrivas. Sådan möjlighet bör kunna ges till försöksverksamhet, småskaligt fiske och det fiske som bedrivs av lokal eller regional betydelse och fiskar för direkt användning som livsmedel. Fiske ska dock endast tillåtas om syftet med det vetenskapliga projektet inte bedöms motverkas. Återrapporteringen ska innehålla en analys av konsekvenser av sådant fiske.

Genom 2023 års regleringsbrev till HaV utökade regeringen det pågående uppdraget att genomföra åtgärder som motsvarar att flytta ut trålgränsen till att omfatta resterande delar av det svenska territorialhavet. Området ska inkludera delområde 25 för att inkludera samtliga förvaltningsområden för sill och strömming i Östersjön, men exkludera Halland och Västra Götaland från uppdraget. Myndigheten ska även fortsatt genomföra nödvändiga samråd med berörda EU-medlemsstater och vid behov med Europeiska kommissionen. I uppdraget ingår att redovisa eventuella konsekvenser. Uppdraget ska delredovisas till regeringskansliet (blivande Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) senast i april 2023, därefter årligen i april och slutredovisas senast 30 april 2027.

HaV har redan innan regeringens utökning av uppdraget haft för avsikt att beakta samtliga delar av förvaltningsområdet för sill/strömming i centrala Östersjön (ICES delområde 25–27, 28.2, 29, 32). Det utökade uppdraget bedöms därför inte påverka hittills genomfört och planerat arbete inom uppdraget.

2.3 Syfte och effektmål

I syfte att främja god beståndsutveckling av sill och strömming i Egentliga Östersjön och Bottniska viken för att skapa förutsättningar för en ökad livsmedelsproduktion samt värna kustlekande bestånd av sill i Östersjön, är följande effektmål definierade för projektet:

Ge ökad kunskap om:

- Fiskerelaterade förvaltningsåtgärder som motsvarar en utflyttning av trålgränsen är en effektiv åtgärd för att få en positiv effekt för sill- och strömmingsbeståndens biomassa samt deras storleks-, bestånds och åldersstruktur.
- I vilken utsträckning sillens och strömmingens utveckling när det gäller biomassa, bestånds- och populationsstruktur påverkas av miljöfaktorer och predation från fisk, fågel och säl och på så vis stärka kunskapen kring orsakssamband.
- Förvaltningsåtgärdens effekt på andra fiskarter, samhällsekonomiska effekter, samt ekonomiska och sociala konsekvenser för fisket och fiskberedningen.

Ge förslag på:

- Eventuell fiskereglering eller andra icke-fiskerirelaterade åtgärder baserat på projektets resultat och syfte som kan leda till beständiga förvaltningsåtgärder och långsiktigt hållbara bestånd.
- Övriga nationella förvaltningsåtgärder för att utveckla en adaptiv ekosystembaserad havsförvaltning och uppnå målet om hav i balans samt levande kust och skärgård.

2.4 Beroenden och yttre faktorer

2.4.1 Beroenden

En direkt förutsättning för genomförande av uppdraget, i enlighet med regeringens beslut, är att myndigheten når en överenskommelse med berörda EU-medlemsstater om det vetenskapliga projektets utformning och genomförande. Processen förutsätter att myndigheten stegvis kan presentera stödande underlag och tillräcklig information för berörda medlemsländer till grund för myndighetens argument. Dels för att motivera det faktiska behovet av att genomföra ett tidsbegränsade vetenskapligt projekt så som uppdraget är formulerat men också för att motivera förslag till försöksområden där reglering av pelagiskt fiske i tid och rum är en del av projektets genomförande och vetenskapliga design. Då ett antal oförutsedda faktorer kan komma att påverka dessa processer är det i dagsläget svårt att förutse tidsåtgång, arbetsinsats och utfall för dessa moment.

Genomförandet är beroende av tillgängliga forskarresurser för att säkerställa ett robust kunskapsunderlag som kan utgöra stödande underlag för argument och överenskommelser om tillräcklig information för det vetenskapliga projektets utformning och genomförande i samband med nationella och internationella samråd.

Ett framgångsrikt genomförande av försöket kräver en stabil finansiering som skapar goda förutsättningar för löpande uppföljning och utvärdering inom ramen för det vetenskapliga projektet.

2.4.2 Yttre faktorer

Juridiska ramar

Beståndens storlek- och åldersfördelning utgör en viktig indikator för ett välmående bestånd där en högre andel stora och äldre individer skapar förutsättningar för att upprätthålla viktiga ekosystemfunktioner, främja lekbestånd och rekrytering samt motverka genetiska förändringar av storlek och ålder vid könsmognad. Utöver GFP:s nivåer för fiskeridödlighet i förhållande till MSY-mål behöver Sverige även förhålla sig till Havsmiljödirektivets kriterium om beståndets ålders- och storleksstruktur som måluppfyllelse/indikator för föreslagna åtgärder, vilken är införd i svensk lagstiftning genom HVMFS 2012:18⁴ och miljö kvalitetsnorm C3.3⁵, vilket också utgör ett motiv för uppdragets genomförande.

Om EU-medlemsstater ska införa begränsningar av fiskeverksamhet utanför sina territorialvatten, eller inom sitt territorialvatten i ett område där andra EU-medlemsstater har direkt förvaltningsintresse, behöver samråd ske med de EU-medlemsstater som berörs. Innan en EU-medlemsstat går vidare med att ta fram förslag till en åtgärd som berör fler EU-medlemsstater, är det praxis att EU-medlemsstaten visar på ett behov av åtgärder tillsammans med stödjande vetenskapliga underlag om förväntad effekt av föreslagna åtgärder. För att reglera fiske som berör områden och bestånd där fler EU-medlemsstater har förvaltningsintresse har HaV primärt bedömt att en regionalisering är att föredra, till exempel genom att införa delegerade akter enligt artikel 15 i den tekniska förordningen (EU) 2019/1241. Ett förfarande enligt artikel 15 resulterar i en gemensam EU-reglering som återfinns på samtliga EU-språk. Förfarandet möjliggör samtidigt för en adaptiv förvaltning om det framkommer nya vetenskapliga underlag som visar att fiskereglerande åtgärder behöver ändras. I Östersjön initieras denna process via det regionala forumet Baltfish som representeras av samtliga EU-medlemsstater med fiskemöjligheter i Östersjön. Arbetet sker genom framtagande av gemensamma rekommendationer vilket också bidrar till en transparent process. Med beaktande av tidigare erfarenheter är det samtidigt svårt att förutse tidsåtgång för samråd. Eventuella krav om nya vetenskapliga underlag kan tillsammans med den formella processen inför godkännande av en gemensam rekommendation dra ut på tiden till följd av bl.a. politiska prioriteringar och förändringar inom enskilda medlemsstater.

Vid tillämpning av juridiska ramar behöver myndigheten samtidigt beakta att regeringsuppdraget i första hand omfattar genomförande av ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt där en begränsning för fartyg som fiskar efter pelagiska arter i tid och rum är en följd av projektets genomförande och vetenskapliga design. Begränsad tillgång till vetenskapliga underlag som visar på åtgärdens förväntade effekt komplicerar möjligheten att presentera vetenskapliga underlag som visar på förväntad effekt av föreslagna åtgärder och frångår till viss del gällande praxis som normalt tillämpas vid framtagande av gemensamma rekommendationer och antagande av delegerad akt. Eftersom det vetenskapliga projektet har en begränsad tidsram är det mycket angeläget att hantera processen skyndsamt för att snarast besluta projektets implementering och genomförande. Tillämpningen av juridiska ramverk för att genomföra projektet och därmed begränsa fartyg som fiskar efter pelagiska arter inom föreslagna försöksområden kan därför

⁴ Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2012:18) om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljö kvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön.

⁵ Miljö kvalitetsnorm C3.3 Hållbart nyttjande av nationellt förvaldade arter; C3 Populationerna av alla naturligt förekommande fiskarter och skaldjur som påverkas av fiske har en ålders- och storleksstruktur samt beståndsstorlek som garanterar deras långsiktiga hållbarhet.

komma att anpassas efter dialog och samråd med närmst berörda EU-medlemsstater, utifrån den process som bedöms mest effektiv i förhållande till projektets syfte, utformning och genomförande.

Initialt planeras ett första uppstartsmöte (s.k. prekonsultation) med närmst berörda EU-medlemsstater under andra kvartalet 2023 för att presentera stödande information kring projektets bakgrund och syfte samt utbyta kunskap och erfarenheter. Därefter förutser HaV att det på behovsbasis kommer behöva genomföras ett antal löpande samråd (s.k. ad-hoc möten) för att nå en gemensam överenskommelse kring det vetenskapliga projektets utformning, implementering och genomförande. I Bottniska viken, där endast Sverige och Finland tilldelas fiskemöjligheter, kommer processen i första hand ske genom bilateral dialog med Finland. I centrala Östersjön, där samtliga EU-medlemsstater har fiskemöjligheter, kommer samrådet beröra fler medlemsstater. I centrala Östersjön har Finland och Danmark tillträde till svenskt territorialvatten ut till 12 nautiska mil från baslinjen och har därför ett direkt förvaltningsintresse inom dessa områden. Övriga medlemsländer som har tillträde till områden utanför svenskt territorialvatten kan ha ett direkt eller indirekt förvaltningsintresse inom föreslagna försöksområden, bl.a. som en följd av områdenas utformning och geografiska placering, samt omallokering av fiskeansträngning och förändrat fiskemönster som en direkt följd av fiskeregleringen inom aktuella försöksområden. HaV utesluter därför inte att arbetet kan komma att hanteras som separata processer för Bottniska viken och centrala Östersjön. Inför dessa samråd kommer löpande avstämning att göras med regeringskansliet.

Omvärldsanalys och tillräcklig information baserat på bästa möjliga kunskap

Oberoende av process bedömer myndigheten att stödande underlag baserat på bästa möjliga kunskap behöver utarbetas och presenteras för att stödja argument och nå överenskommelser om tillräcklig information i den löpande processen med berörda medlemsländer. Dels för att motivera och enas om det faktiska behovet av att genomföra ett tidsbegränsade vetenskapligt projekt så som uppdraget är formulerat, men också för att motivera och enas om förslag till försöksområden där reglering av pelagiskt fiske i tid och rum är en följd av projektets genomförande och vetenskapliga design.

Inför såväl nationella som internationella samråd behöver underlag utarbetas som bl.a. beskriver och motiverar föreslagna områden, förslag till fiskereglering inom områdena samt förväntade konsekvenser av dessa regleringar baserat på historiskt fiske inom områdena. I sammanhanget behöver myndigheten göra en bedömning av proportionalitet i förhållande till det vetenskapliga projektets syfte och utformning, behov av kontrollåtgärder för att säkerställa efterlevnad samt analysera möjlighet att bedriva visst fiske inom områdena utan att äventyra möjlighet till uppföljning av det vetenskapliga projektet. Analys av konsekvenser behöver redogöra för potentiella effekter av förändrade fiskemönster och möjlig omallokering av fiskeansträngning till andra områden som en direkt följd av föreslagna fiskeregleringar inom försöksområdena.

Eftersom det rör sig om ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt bedöms beskrivning av försöksdesign och vetenskaplig uppföljning utgöra en mycket viktig del för att motivera projektets genomförande. Utifrån föreslagna områden och regleringar behöver underlagen tydligt beskriva utformning av försöksdesign för vetenskaplig utvärdering såväl som löpande uppföljning och datainsamling för att så långt som möjligt utvärdera fiskeregleringens effekt inom områdena utifrån samtliga utpekade leveranser inom regeringsuppdraget. Följande leveranser har

identifierats och behöver där med beskrivas och beaktas i den löpande uppföljningen och utvärderingen av fiskeregleringen inom det vetenskapliga projektet:

- Effekter för biomassa
- Effekter för beståndsstruktur
- Effekter för ålder- och storleksstruktur
- Effekter av säl och fågel
- Effekter av klimat och miljö
- Effekter för andra fiskarter
- Effekter av eventuellt fiske som bedrivs inom områdena
- Effekter av andra förvaltningsåtgärder och orsakssamband, t.ex. utvecklingen för fiskerimortalitet inom förvaltningsområdena som helhet till följd av årliga beslut om fastställda kvoter
- Samhällsekonomiska effekter
- Ekonomiska och sociala effekter för fisket och beredningsindustrin

Genomförandet nyttjar det pågående arbetet i de två pilotområdena i Stockholms skärgård och Södra Bottenhavet som ingår i *Pilotprojekt för ekosystembaserad havsförvaltning i Sverige*, åtgärd 44 i Åtgärdsprogram för havsmiljön 2022-2027 i enlighet med svensk Havsmiljöförordning. Inom pilotprojektet arbetar lokala aktörer tillsammans med forskare för att med olika metoder producera platsspecifika ekosystemanalyser i Stockholms skärgård och Södra Bottenhavet. Tillsammans har lokala intressenter och forskare utvecklat en konceptuell modell för att beskriva strömmingens roll i Stockholms skärgårds ekosystem, medan en annan metodik har använts i Södra Bottenhavet där kognitiva modeller av relationen mellan olika ekosystemkomponenter har tagits fram med stöd av lokala intressenter. Dessa underlag kommer bidra till en ökad förståelse för vilka effekter föreslagna förvaltningsåtgärder kan ha på ekosystemet och dess förmåga att producera ekosystemtjänster. Validiteten av dessa studier kommer att bedömas av projektets vetenskapliga kommitté.

Ett omfattande kunskapsunderlag har tagits fram inom ramen för den inledande bedömningen av havsmiljöns status 2024, beslut om analyser och åtgärder avseende ökat skydd för sill och strömming i Östersjön samt Bottenhavet/Bottenviken, och inom tidigare lämnade regeringsuppdrag om att utreda hur fiskeregleringar kan utvecklas för att skydda kustlekande bestånd av sill i norra Egentliga Östersjön. Denna omfattar bl.a. genetisk kartläggning såväl kustnära som i utsjöfisket, bedömning av bifångster, artsammansättning, klimatpåverkan och läkemedels eventuella påverkan på tillväxt och reproduktion, Pågående arbete sker även inom Åtgärdsprogrammet för havsmiljön och den av HaV och SJV beslutade gemensamma strategin för framtidens fiske och vattenbruk. Underlag och analyser som redan är tillgängliga på HaV kommer att utvärderas och relevanta underlag beaktas i det fortsatta arbetet med regeringsuppdraget.

Parallellt pågår flertal processer, projekt och uppdrag inom myndigheten som är av direkt relevans för genomförande och uppföljning av utpekade leveranser inom regeringsuppdraget. Bl.a. pågår projekt som avser genetisk övervakning av beståndsstrukturer för sill- och strömming, pelagisk provtagning samt kust- och utsjöinteraktioner. HaV och Naturvårdsverket arbetar med att följa upp effekter från pågående säljakt samt förbättra kunskap om sälens och skarvens effekter på näringsväven och ekosystemet. Inom arbete med havsmiljödirektivets bedömning av miljötillstånd utvecklas metoder för att bedöma storleksfördelning av kommersiella fiskbestånd och metoder för att kunna beskriva näringsväven på ett mer holistiskt sätt. Initiala resultat bekräftar att storleksfördelning för sill och strömming i centrala Östersjön och Bottenhavet ligger på historisk låga nivåer. Dessutom finns det tydliga indikationer på storskaliga ekosystemeffekter

i Östersjöns näringsväv som bl.a. återspeglas genom stora mellanårsvariationer i sillen och strömmingens kondition, samt observationer av avmagrade sälar i vissa områden i Östersjön.

HaV integrerar arbetet inom relaterade processer, projekt och uppdrag för en bred och kostnadseffektiv uppföljning och utvärdering av det vetenskapliga projektet för att utveckla en ekosystembaserad havsförvaltning. Samtidigt utreder HaV möjligheten till alternativ finansiering för att växla upp uppdragets genomförande i form av löpande datainsamling och uppföljning av fiskerelaterade åtgärder i förhållande till utpekade leveranser.

I arbetet med att genomföra det vetenskapliga projektet kommer myndigheten följa utvecklingen av det gemensamma uttalande som antogs av EU-kommissionen, Finland, Polen, Lettland, Litauen och Sverige i samband med 2022 års ministerråd om fastställande av tillgängliga fiskemöjligheter för bestånd i Östersjön 2023. Genom det gemensamma uttalandet åtog sig EU-kommissionen att skicka en förfrågan till ICES om att genomföra vetenskapliga analyser för att utreda orsak till beståndens minskande storleks- och åldersstruktur i förvaltningsområdena för Bottniska viken och centrala Östersjön, samt identifiera möjliga åtgärder för att adressera dessa problem.

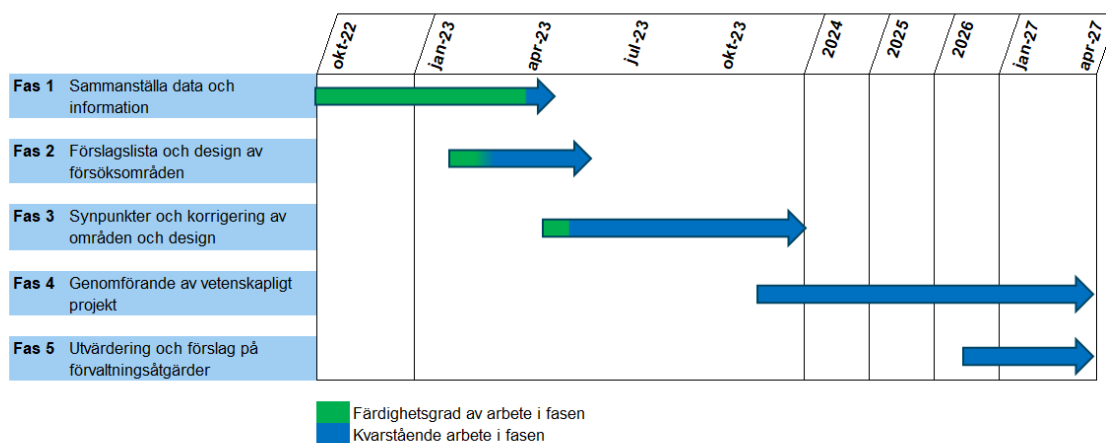
HaV har även noterat information från EU-kommissionen om att nya utlysningar för vetenskapliga studier inom fiskeriförvaltning planeras inom kommissionens arbetsprogram 2022-2023 för direktförvaltning under EHFVF. Med hänvisning till det gemensamma uttalandet som antogs under ministerrådet uppmuntrar EU-kommissionen vetenskapliga institutioner inom respektive medlemsstat att inkomma med förslag som särskilt avser sill/strömming i Bottniska viken och Centrala Östersjön eftersom ytterligare vetenskapliga underlag för dessa bestånd bedöms vara mycket relevanta och brådskande. De nationella forskningsinstituten uppmanas att så långt som möjligt samordna sina ansökningar för att undvika eventuella överlapp. HaV kommer bidra till att sprida informationen när utlysningen offentliggörs och använda det tidsbegränsade vetenskapliga projektet som en plattform för att uppmuntra, koordinera och samordna ansökningar mellan olika forskningsinstitutioner.

I det löpande arbetet med det tidsbegränsade vetenskapliga projektet kommer myndigheten eftersträva och uppmuntra internationellt samarbete med berörda medlemsstater inom planerade eller pågående vetenskapliga projekt. I sammanhanget har bl.a. Finland startat ett vetenskapligt projekt för sill/strömming i Bottenhavet med syfte att utreda interaktioner mellan beståndsdynamik och förändringar i födoväven.

3 Plan för genomförande

3.1 Projektets fem faser samt genomfört, pågående och planerat arbete

Genomförandet kommer ske i 5 olika faser som beskrivs mer ingående i avsnitten 3.1.1 - 3.1.5. Efter rapportering av den första lägesrapporten i november 2022 har genomförandet inom respektive fas konkretiserats och justerats utifrån genomfört, pågående och planerat arbete. Då vissa moment kan komma att påverkas av ett antal oförutsedda faktorer är det i dagsläget svårt att säkert förutse tidsåtgång, arbetsinsats och tidsplan för vissa moment. Myndigheten presenterar ändå en tentativ tidsplan för fasernas genomförande i figur 1. För att ge en mer överskådlig bild av genomförandegraden i varje fas, visas detta i grönt i bilden. Vidare specificeras efter varje punkt i avsnitten 3.1.1 - 3.1.5 om arbetet är genomfört, påbörjat eller ej påbörjat.

Figur 1. Tidsplan för genomförande av projektets olika faser och genomförandegrad/fas.

Sedan föregående lägesrapport har fas 1 och 2 förskjutits i tid med knappt två månader. Förskjutningen beror på att processen med utformning av dataförfrågan och senare leverans i samband Sveriges begäran om omfattande fiskeridata (s.k. data call) till samtliga medlemsstater runt Östersjön tog längre tid än planerat. I vissa fall krävdes också kompletterande bearbetning av inkomna data i direkt kommunikation med berörda medlemsstater. Som en följd försenades efterföljande analys och sammanställning av vetenskapligt underlag baserat på begärda data. Myndigheten bedömer dock inte att detta påverkar planerat genomförande av projektets olika faser som helhet och har fortsatt höga ambitioner om att det vetenskapliga projektet ska vara beslutat och implementerat innan utgången av 2023 (fas 3) för att genomföras fr.o.m. 2024 års fiske (fas 4 och 5). Under maj och juni 2023 planeras ett intensivt arbete med fas 2 och 3. Eftersom arbetet inom fas 2 (beredning och utformning av förslag till områden, fiskereglering och vetenskaplig design) delvis är beroende av processerna inom fas 3 (samråd om föreslagna områden, fiskereglering och vetenskaplig design) så kommer arbetet inom dessa båda faser delvis att ske parallellt.

3.1.1 Fas 1

Sätta samman en vetenskaplig kommitté och sammanställa data och information.

Omfattning:

- Utforma beställning av vetenskapliga underlag för utformning av förslag till lämpliga försöksområden. *Genomfört*
- Framtagande av underlag för data call och utskick av data call till berörda medlemstatser. *Genomfört*
- Leverans och bearbetning av inkomna data från övriga medlemsstater. *Genomfört*
- Information till samtliga EU-medlemsstater runt Östersjön om regeringens uppdrag till HaV om att genomföra ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt som motsvarar en utflyttning av trålgränsen för fartyg som fiskar efter pelagiska arter i Östersjön. *Genomfört*
- Förfrågan till samtliga EU-medlemsstater runt Östersjön om att lämna förslag till lämpliga nationella kandidater för medverkan i den vetenskapliga kommittén. *Genomfört*
- Delleveransen för fortsatta beredning av förslag till lämpliga försöksområden. Uppdatering av det vetenskapliga underlag som levererades inför myndighetens redovisning av 2021 års regeringsuppdrag om att utreda hur fiskeregleringar kan utvecklas för att skydda kustlekande bestånd av sill i norra Egentliga Östersjön (dnr 1:2021). Omfattar kompletterande information som relaterar till samtliga förvaltningsområdena för sill/strömning i Bottniska viken och Centrala Östersjön. Sammanställning och analys av fiskets bedrivande 2012–2021 för samtliga fartyg, oavsett flagg som bedrivit fiske av pelagiska arter i svensk ekonomisk zon. Information om biologiska kriterier som bedöms potentiellt viktiga för att utse förslag till försöksområden, däribland fisketryck, potentiellt viktiga övervintringsområden, tidigare kunskap om migration, genetik, områden med tecken på ansamling av sill/strömning samt möjlighet till uppföljning av utpekade leveranser inom ramen för det vetenskapliga projektet. *Pågående, leverans planeras 2023-05-05*
- Seminarium där berörda intressenter ges möjlighet att ta del av SLU Aquas underlag och analyser, *Pågående, planeras till 23-05-17*
- Att sätta samman och tillsätta vetenskaplig kommitté med nationella och internationella experter samt konkretisera uppdragsbeskrivning. *Genomfört*
- Samla och sammanställa data och underlag som finns tillgängligt på HaV med syfte att använda kunskap om bl.a. miljö, klimat, säl och skarv som redan genererats på myndigheten. *Pågående*

3.1.2 Fas 2

Bereda och utforma förslag på försöksområden inklusive förslag till fiskeregleringar och vetenskaplig design för det vetenskapliga projektets genomförande och uppföljning baserat på samtliga utpekade leveranser inom uppdraget.

Omfattning:

- HaV bereder och utarbetar förslag till lämplig fiskereglering inom avgränsade försöksområden baserat på analyser och underlag framtagna under fas 1. *Ej påbörjat*
- Framtagande av överenskommelse för att förse myndigheten med områdesspecifika vetenskapliga underlag kopplat till förslagen om försöksområden och därtill påföljande

fiskereglering som omfattar samtliga fartyg som fiskar efter små pelagiska arter oavsett flagg. Underlagen kommer utgöra en delmängd av de underlag som behövs för nationella och internationella samråd till syfte att beskriva föreslagna försöksområden och fiskereglering, bl.a. inbegripet skälen för dessa med vetenskapliga belägg som stöd samt redogöra för konsekvenser och löpande uppföljning och utvärdering av effekter inom det vetenskapliga projektet., *Pågående*

- Framtagande av stödjande bakgrundsunderlag för respektive område till grund för nationella och internationella samråd med berörda intressenter och medlemsstater. Myndigheten bedömer att underlagen bl.a. behöver beskriva bakgrund och syfte, sammanfattning av redan tillgänglig kunskap, motivering i form av förväntad/önskad effekt, områdesspecifik beskrivning av områdena (bl.a. batymetri), historisk fiskeaktivitet inom områdena, förslag till fiskeregleringar, konsekvensutredning, bedömning av proportionalitet och möjlighet att bedriva visst fiske inom områdena, potentiella effekter av förändrade fiskemönster, behov av kontrollåtgärder samt beskrivning av vetenskaplig design och uppföljning inkluderat löpande datainsamling och för att tillgodose samtliga utpekade leveranser inom uppdraget. Underlagen behöver också innehålla en konsekvensanalys om förväntade samhällsekonomiska effekter samt ekonomiska och sociala effekter för fisket och beredningsindustrin, *Pågående*

- Den vetenskapliga kommittén granskar tillgängliga analyser och underlag och kommenterar förslag till områden. *Ej påbörjat*
- Den vetenskapliga kommittén granskar och kommenterar förslag på vetenskaplig design, samt plan för hur försöket vetenskapligt ska övervakas och utvärderas. *Ej påbörjat*

3.1.3 Fas 3

Nationella och internationella samråd samt eventuell korrigerande av områden och vetenskaplig design utifrån beskrivning av föreslagna försöksområden inklusive förslag till fiskeregleringar och vetenskaplig design för det vetenskapliga projektets genomförande och uppföljning.

Omfattning:

- Uppstartsmöte (s.k. pre-konsultation) med berörda EU-medlemsstater som väntas ha ett direkt förvaltningsintresse inom aktuella områden för att säkerställa en öppen och transparent process. Mötet syftar bl.a. till att informera om uppdraget i detalj samt presentera stödjande information kring projektets bakgrund och syfte samt utbyta kunskap och erfarenheter. *Ej påbörjat*
- Löpande samråd i ad-hoc möten med berörda EU-medlemsstater för att nå överenskommelser om tillräcklig information samt det vetenskapliga projektets genomförande och utformning baserat på de förslag och underlag som utarbetas och presenteras till grund för det vetenskapliga projektet. *Ej påbörjat*
- Löpande information och samråd med berörda intressenter (inklusive den rådgivande nämnden för Östersjön, BSAC) samt vid behov med EU-kommissionen för att inhämta synpunkter utifrån de förslag och underlag som utarbetas och presenteras till grund för det vetenskapliga projektet. *Pågående*

- Formell process nationellt och för berörda EU-medlemsstater utifrån de juridiska ramverk som tillämpas för det vetenskapliga projektets genomförande. *Ej påbörjat*
- Formellt beslut och antagande av det vetenskapliga projektets genomförande utifrån de juridiska ramverk som tillämpas. *Ej påbörjat*

3.1.4 Fas 4

Genomföra ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt som motsvarar en utflyttning av trålgränsen.

Omfattning:

- Genomföra det vetenskapliga projektet utifrån fastställd vetenskaplig design och beslutad plan för vetenskaplig uppföljning inkluderat löpande insamling av information och data med syfte att utvärdera fiskeregleringen inom områdena utifrån samtliga utpekade leveranser inom uppdraget. Identifierade leveranser framgår av stycke 2.4.2 gällande *Omvärldsanalys och tillräcklig information baserat på bästa möjliga kunskap. Ej påbörjat*

3.1.5 Fas 5

Utvärdering och förslag på förvaltningsåtgärder.

Omfattning:

- Bearbeta, analysera och utvärdera insamlad information och data samt sammanställa resultat och kunskap från utvärdering av fiskeregleringen inom områdena utifrån samtliga utpekade leveranser inom uppdraget. *Ej påbörjat*
- Slutrapportering med förslag på eventuell fiskereglering och/eller andra icke-fiskerirelaterade åtgärder baserat på resultatet av ovanstående analyser och sammanställningar. *Ej påbörjat*

3.2 Leverans överlämning

Projektet ska löpa fram till 2027 och en lägesrapport om uppdragets genomförande ska lämnas årligen i april till regeringskansliet. Slutredovisningen ska redogöra för analyser och resultat från det vetenskapliga projektet lämnas till regeringskansliet senast den 30 april 2027. Utifrån dessa analyser ska slutredovisningen innehålla förslag på eventuella påföljande fiskeregleringar eller åtgärder som inte är fiskerirelaterade.

4 Organisation

Processledaren och projektledare kommer utgöra ledningen och styrningen av projektet. Projektledarna ansvarar för tre olika arbets-team (samråd och dialog, vetenskapliga underlag och aktörssamverkan). Beslut fattas efter föredragning för styrgruppen och generaldirektör.

4.1 Vetenskaplig kommitté

Som en del av uppdragets genomförande har myndigheten tillsatt en vetenskaplig kommitté med representation av nationella och internationella oberoende experter från olika vetenskapliga discipliner relaterade till projektet. HaV har ställt frågan till samtliga EU-medlemsstater runt Östersjön och gett dem möjlighet att inkomma med förslag på representanter i kommittén. Förslag på kandidater inkom från Polen och Danmark och dessa kandidater bekräftade också sitt deltagande inför den formell tillsättning av kommittén. Kommittén består av totalt åtta forskare från Sverige, Danmark och Polen med kompetens inom framförallt fiskekologi och systemekologi.

Syftet med den vetenskapliga kommittén är att skapa en transparent process för att löpande under uppdragets genomförande förse myndigheten med samlade expertbedömningar som baseras på en bred vetenskaplig kompetens i enlighet med fastställd uppdragsbeskrivning.

Enligt fastställd uppdragsbeskrivning har den vetenskapliga kommittén till uppdrag att:

- a) Granska arbetsdokument och vetenskapliga underlag som används för att motivera och utse förslag till fiskereglering inom föreslagna försöksområden
- b) Granska, analysera och kommentera förslag till rumsliga åtgärderna
- c) Granska och kommentera förslag till övervakningsprogram och/eller program för att följa upp det vetenskapliga projektet
- d) Diskutera och föreslå förbättringar av övervakningsprogrammet och/eller följa upp program under projektets gång
- e) Diskutera, granska och kommentera myndighetens slutliga rekommendationer och förslag till eventuella påföljande fiskeregleringar eller åtgärder som inte är fiskerirelaterade baserat på resultaten från det vetenskapliga projektet

Ett första uppstartsmöte med den vetenskapliga kommittén planeras under maj månad för att informera om uppdragets utformning, bakgrund och syfte samt beslutad uppdragsbeskrivning. Uppstartsmötet kommer inkludera både berörda tjänstemän från HaV, samt tillsatta experter inom kommittén. HaV kommer att bistå kommittén som sekretariat medan arbetet inom kommittén planeras att ledas av utsedd ordförande som beslutas av HaV. Ordföranden ansvarar för att förse kommitténs deltagare med tillgängliga underlag som bedöms nödvändiga för att genomföra kommitténs arbete i enlighet med uppdragsbeskrivningen. De underlag och rekommendationer som kommittén lämnar ska baseras på kommitténs samlade bedömning och presenteras tillsammans med stödjande information till grund för kommitténs avväganden och ställningstaganden. Nästa steg är en workshop planerad i slutet av juni där kommittén förväntas granska de försöksområden HaV vill föreslå och underlagen det förslaget är baserat på.

5 Intressenter

Projektets genomförande ställer krav på betydande samverkan med samtliga berörda intressenter. HaV kommer genomföra regeringsuppdraget i en transparent process som syftar till att tydligt beskriva processen, kommunicera hur arbetet utvecklas och ge berörda intressenter möjligheter inkomma med synpunkter på föreslagna områden och relevanta vetenskapliga underlag och konsekvensanalyser som ligger till grund för dessa.

HaV kommer anordna ett första intressemöte den 17 maj 2023 och kommer då ge en utförlig beskrivning av genomfört, pågående och planerat arbete inom uppdraget. Samtidigt kommer intressenterna ges möjlighet att ta del av de vetenskapliga underlag som kommer ligga till grund för myndighetens arbete med att utse förslag till försöksområden och påföljande fiskereglering. När myndigheten utformat förslag till fiskereglering inom avgränsade försöksområden kommer ytterligare intressentmöten arrangeras till syfte att informera om förslagen och ge samtliga berörda intressenter möjlighet att inkomma med synpunkter. Därefter väntas löpande samråd behöva ske på behovsbasis för att informera intressenter om samråden med berörda EU-medlemsstater och eventuella justeringar av områdenas utformning och fiskereglerande åtgärder som kan komma att uppstå under arbetets gång innan genomförandet beslutas.

HaV har genomfört en intressentanalys och har sammanställt en lista med intressenter som bedöms påverkas av projektet och/eller har ett intresse av projektets genomförande:

- Vetenskapliga kommittén
- Berörda stater/länder (EU)
- Europeiska kommissionen
- Regeringen (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
- Baltic Sea Advisory Council (BSAC)
- Swedish Pelagic Federation PO (SPFPO)
- Sveriges Fiskares Producentorganisation (SFPO)
- Producentorganisationen Kustfiskarna i Bottenhavet (PO Kustfiskarna)
- Norrbottens kustfiskares PO
- Sveriges fiskares PO
- Fiskbranschens Riksförbund (FR)
- Lokala fiskeorganisationer
- Sportfiskarna
- Kustbevakningen
- Nationella vetenskapliga institutioner som bedriver forskning relaterat till fiske/fiskförvaltning samt miljö och klimat.
- Internationella vetenskapliga institutioner som bedriver forskning relaterat till fiske/fiskförvaltning samt miljö och klimat, bl.a. danska DTU Aqua och finska Luke
- Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU)
- Jordbruksverket
- Länsstyrelser med kuststräcka i Östersjön, Bottenhavet och Bottenviken
- Kommuner i berörda områden
- Försvarsmakten
- Världsnaturfonden (WWF)
- Naturskyddsföreningen (SNF)
- Media & allmänheten
- Övriga fiskeorganisationer som inte bedriver någon verksamhet i Bottniska viken och centrala Östersjön

6 Kommunikation och rapportering

Uppdragets omfattning och sakfråga är av stort intresse för flera olika intressenter. Från myndighetens sida är det viktigt att hålla samtliga intressenter informerade om projektets status och genomförande. Allmänintresset kring uppdraget är också stort. Det är därför viktigt att upprätta en väl förankrad dialog med berörda intressenter och EU-medlemsstater om bl.a. bakgrund, syfte, val av områden och tillvägagångssätt. Myndigheten har tillsatt en kommunikatör på deltid i projektet och har gjort en kommunikationsplan för att hålla i gång detta arbete. Det är viktigt att HaV tillhandahåller en löpande kommunikation med intressenter för att säkerställa att relevant information fångas upp och att samtliga intressenterna löpande informeras om uppdragets genomförande.

HaV har etablerat en extern websida där det går att läsa om uppdragets utformning, genomförande och relevanta dokument finns upplagda. Denna sida kommer också hållas uppdaterad löpande. När det finns information av särskild vikt eller intresse kommer det också publiceras nyheter om detta på HaVs webbsida. Länkar till dessa sidor finns här:

- HaVs externa websida för regeringsuppdraget:

<https://www.havochvatten.se/om-oss-kontakt-och-karriar/om-oss/regeringsuppdrag/regeringsuppdrag/uppdrag-att-pa-prov-genomfora-fiskeriforvaltningsatgarder-som-motsvarar-en-utflyttning-av-tralgransen-2022.html>

- HaVs hemsida:

<https://www.havochvatten.se/en>